

KRONIKA  
AKADEMII TEOLOGII KATOLICKIEJ

(Semestr letni r. akad. 1973/74)

Życie wszystkich uczelni, w tym też i Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, nie ogranicza się tylko do zajęć typowo dydaktycznych, lecz obejmuje cały szereg czynności nie związanych ściśle z ramowym programem zajęć. To życie obejmuje swoim zasięgiem cały szereg sympozjów, wykładów otwartych, kursów, odczytów, występów studenckich grup artystycznych. Dopiero tak pojmowane życie uczelni daje pełny obraz jej działalności.

W poniższym omówieniu działalności Akademii Teologii Katolickiej w drugim semestrze r. akad. 1973/74 ograniczamy się tylko do wydarzeń najważniejszych.

1. Sympozja, sesje naukowe, kursy

Do dużych osiągnięć Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w omawianym okresie należy zaliczyć sympozja, sesje naukowe i kursy. Były one organizowane przez Rektorat lub przez poszczególne Wydziały.

Jako pierwsze w kolejności chronologicznej miało miejsce w dniu 25 II 1974 r. Ogólnopolskie Sympozjum Kanonistów, które zorganizował Wydział Prawa Kanonicznego ATK. W czasie tego spotkania zostały wygłoszone następujące referaty: ks. prof. dr hab. M. Myrcha — *Problem przestępstw nieumyślnych*, prof. dr Wolfgang Waldstein (Salzburg) — *Die Stellung der episcopalis audientia im spätrömischen Prozess*, ks. dr R. Bodański — *Minister porzeczbu na cmentarzu komunalnym*.

W wyniku współpracy Instytutu Katolickiego w Paryżu a Akademią Teologii Katolickiej dnia 25 III 1974 r. odbyło się sympozjum

o problemach teologii politycznej. Prelegentami byli wybitni specjaliści tej problematyki, profesorowie Instytutu Katolickiego w Paryżu: ks. dr P. de la Valette i ks. dr B. Plonger on. Udział tych teologów jest wyrazem współpracy między uczelniami katolickimi w ramach Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FIUC). Ks. Plonger on w swym referacie ukazał narodziny i rozwój teologii politycznej na terenie Francji w aspekcie historycznym. Natomiast referat ks. de la Valette poświęcony był problemom moralnym, które w sposób szczególnie ostry wyłaniają się w życiu współczesnego Kościoła i są podejmowane przez teologię polityczną. Symposium to zgromadziło profesorów Wydziału Teologicznego, Filozofii Chrześcijańskiej i Prawa Kanonicznego ATK oraz zaproszonych gości.

Tego samego dnia została zorganizowana międzywydziałowa sesja poświęcona antropologii filozoficznej. W ubiegłym roku akademickim odbyło się międzywydziałowe sympozjum poświęcone antropologii teologicznej. Była to więc realizacja planu wypracowanego przez Komisję d/s Badań Naukowych i Studiów Międzywydziałowych ATK. Ks. prof. dr K. Kłósa k rozważając problem metodologii budowania współczesnej antropologii filozoficznej podkreślił, że punktem wyjścia teorii człowieka jest empiryczna fenomenologia, tzn. opis jednostki ludzkiej. Ks. doc. dr A. Zuber b i e r podejmując problem teorii człowieka w teologii podkreślił, że dopiero od niedawna krystalizuje się własna specyfika antropologii teologicznej. Zajmuje się ona przede wszystkim tym, co Objawienie mówi o człowieku. Jednym z podstawowych jej zadań jest przewycięzenie dualizmu duszy i ciała na rzecz jedności osoby ludzkiej oraz dualizmu natury i łaski. Ks. dr P. Hała c z e k omówił współczesne przyrodnicze teorie początków człowieka. Zabierając głos w dyskusji ks. bp doc. B. Bej z e zwrócił uwagę na ważniejsze wskazania listu Prefekta Kongregacji Nauczania Katolickiego, kard. G. G a r r o n e. List ten postuluje m. in. naukowy dialog między profesorami filozofii i teologii oraz stały kontakt między seminariami a wydziałami filozoficznymi.

Z inicjatywy bardzo prężnie działającego Koła Naukowego Studentów Filozofii ATK, którego kuratorem jest prof. dr hab. M. G o g a c z, odbyła się sesja naukowa z okazji 700-lecia śmierci św. Tomasza. O aktualności filozofii św. Tomasza mówił prof. M. G o g a c z. T. U r b a n i a k omówił koncepcję stwarzania w tekście *De Potentia* św. Tomasza. M. M ł o c z k o w s k a przedstawiła koncepcję stwarzania u polskich tomistów. A. C y m e r zwrócił uwagę na teorię piękna w referacie *Estetyka św. Tomasza*.

28 III 1974 r. odbyło się wydziałowe sympozjum kanonistów, pod-

czas którego ks. dr K. Wypler wygłosił referat pt. *Udział wspólnoty w tworzeniu prawa zwyczajowego*.

Z kolei dnia 4 IV br. O. Lebeau wygłosił prelekcję dla studentów etyki na temat: *Moralne podstawy ruchu non-violence*.

W dniach 18—19 IV 74 r. odbyło się doroczne spotkanie profesorów i wykładowców homiletyki w polskich seminariach diecezjalnych i zakonnych. Uczestniczyli w nim pracownicy nauki o specjalizacji Homiletycznej ATK i KUL oraz studenci homiletyki. Program zjazdu wyznaczało hasło: *Odrodzenie kaznodziejstwa poprzez odnowę homiletyki*. W ramach spotkania zostały wygłoszone następujące referaty: ks. dr H. Pagiewski — *Kaznodziejstwo wobec potrzeb współczesności*; ks. mgr J. A. Nalaskowski — *Współczesne próby odnowy homiletyki*; ks. dr Z. Grzegorski — *Kontekstualna orientacja w homiletyce*; ks. dr A. Lewek — *Organizacja działalności na rzecz odnowy kaznodziejstwa w Polsce*.

Włączając się w obchody 30-lecia PRL Akademia Teologii Katolickiej zorganizowała w dniu 26 IV 1974 r. sesję naukową poświęconą tej rocznicy. W sesji tej wziął udział Senat ATK, profesoria, zaproszeni goście. Wśród gości Władze Państwowe reprezentował dyrektor Urzędu d.s. Wyznań Aleksander Merker. Podczas sesji referaty wygłosili ks. bp doc. W. Urban, ks. prof. dr hab. J. St. Pasierb, ks. dr F. Stopniak. Ks. bp Wincenty Urban w swoim referacie ukazał powstanie i rozwój organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych w minionym 30-leciu, podkreślając, że ostateczne, kanoniczne jej uregulowanie było wynikiem usilnych starań naszego Kościoła i Rządu. Ks. prof. Pasierb podjął temat opieki państwa nad zabytkami w 30-leciu PRL. Wiele uwagi poświęcił prelegent ustawodawstwu chroniącemu zabytki kultury narodowej przed zniszczeniem, dewastacją, kradzieżami i wywozem za granicę. Mówiąc o odbudowie zabytkowych kościołów, ks. Pasierb zaznaczył, że z funduszków państwowych przeznaczono na ten cel ponad 124 mln. zł. Ks. F. Stopniak referat swój poświęcił papieżowi Pawłowi VI i jego postawie wobec współczesnego świata.

Drugie sympozjum ogólnopolskie kanonistów zorganizował Wydział Prawa Kanonicznego ATK w dniu 29 IV 1974 r. W ramach sympozjum wygłoszone zostały następujące referaty: ks. dr K. Nasilowski — *Problem winy u dekretystów*, prof. dr Willibald Plöchl (Wiedeń) — *Problem regionalizacji prawa kanonicznego*. W kilka dni później (2 V) zostało zorganizowane sympozjum wydziałowe, podczas którego prof. dr A. Klafkowski mówił na temat: *Terroryzm międzynarodowy w pracach ONZ*.

Wspomniane już Koło Naukowe Studentów Filozofii zorganizowa-

ło w dniach 4—6 V bardzo ciekawą sesję naukową poświęconą filozofii arabskiej. Jest to nurt, którym studenci filozofii ATK zajmują się już od dwu lat. Symposium objęte były następujące referaty: prof. M. Gogacz — *Dlaczego zastanawiamy się nad filozofią arabską?*; K. Kuć — *Stan badań nad filozofią arabską w Polsce*; M. Żyłkiewicz — *E. Gilson w swoich badaniach nad filozofią arabską*; T. Walentowicz — *Filozofia Mottekaleminich*; K. Mering — *Filozofia Al-Kindiego*; E. Badowska — *Filozofia Braci Czystych*; P. Bromski — *Filozofia Gazela*; W. Radwański — *Zarys metafizyki i koncepcja stwarzania u Awicenny*; M. Prokop — *Zagadnienie bytu leczniczego u Awicenny*; J. Wołoszycki — *Awicenna a Koran*; C. Windorbski — *Wybrane zagadnienia filozofii Auerroesa*; A. Cymer — *Rys problematyki estetycznej u filozofów arabskich*.

Tradycyjnie już co roku w maju specjalizacja misjologii organizuje kurs dla wyjeżdżających na pracę polonijną i misyjną. Ostatni tego typu kurs odbył się w dniach 19—24 V i obejmował: zagadnienia Kościoła w Azji, wybrane problemy Kościoła Afryki. Ja co roku, tak i podczas tego kursu omawiane były zagadnienia polonijne. W ramach kursu wygłoszono następujące referaty: R. Ageneau (Paryż) — *Główne elementy duchowości misyjnej*; F. Kapuścik (Lyon) — *Religie Afryki wobec współczesnych przemian, Drogi ekspansji islamu w Azji*; H. Zimoń — *Działalność misyjna buddyzmu na przestrzeni wieków*; J. Althausen (Berlin) — *Problematyka Kongresu Religii w Bangkoku, Black Theology*; K. Byrski — *Mentalność indyjska a mentalność europejska*; J. Ozdowski — *Problemy ekonomiczne w Azji*; K. Makulski — *Świat osiadły — świat koczowniczy a misje*; W. Kowalak — *Problem religii synkretycznych w Afryce*; T. Dajczer — *Charakterystyka moralności religii niechrześcijańskich*; A. Kurek — *Akcja misyjna prawosławia*; E. Rzewuski — *Refleksje i wyniki badań wyprawy naukowej Uniwersytetu Warszawskiego do Afryki*; Cz. Kamiński — *Kard. Hlond organizatorem polskiego duszpasterstwa emigracyjnego*; G. Okroy — *Problemy moralne ruchów migracyjnych*.

Kontynuując tematykę teologii świata Akademia Teologii Katolickiej zorganizowała 21 V wykład wybitnego zachodnioniemieckiego teologa, ks. prof. dr J. B. Metza. Ks. Metz wykład swój poświęcił rozważaniom nad istotą teologii świata, zwanej także teologią polityczną. Teologia polityczna — zdaniem prelegenta — jest teologią fundamentalną, jest próbą teologicznej interpretacji naszych czasów.

W dniu 20 V działające na ATK Koło Naukowe Studentów Psy-

chologii (Sekcja Psychoterapii) zorganizowało sesję na bardzo aktualny problem — narkomanii. Podczas sympozjum zostały wygłoszone następujące referaty: dr Z. Tihlle — *Obraz kliniczny toksykomanii i jej następstwa cielesne; Psychologiczne i społeczne następstwa toksykomanii; Aspekty kulturowe toksykomanii i związki z ruchami alternatywnymi*; E. Szuchta — *Wskaźniki organicznych uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego toksykomanów przebywających na leczeniu szpitalnym*; Z. Rajter — *Analiza zaburzeń osobowości toksykomanów w oparciu o wyniki badań w WISKAD*; M. Wojciechowska — *Cechy osobowości toksykomanów mierzone 16-czynnikowym kwestionariuszem R. B. Cattella*.

Ostatnim sympozjum zorganizowanym na ATK przed przerwą wakacyjną było sympozjum zorganizowane 30 V przez Katedrę Historii Sztuki Sakralnej. Tegoroczne sympozjum poświęcone było bardzo aktualnemu dziś problemowi — zabezpieczenia dzieł sztuki przed pożarem i złodziejami. Podczas sympozjum, które miało charakter ogólnopolski, ks. bp J. O b ł ą k przedstawił inicjatywy, założenia i rozporządzenia władz kościelnych odnośnie do zabezpieczenia przed pożarem i kradzieżami dzieł sztuki kościelnej będących wspólną wartością. W. D u n i n - W i l c z y ń s k i przedstawił sprawę rewindykacji zabytków naszej kultury zagrabionych przez hitlerowski okupanta. Inż. arch. J. C y d z i k, z-ca Konserwatora Generalnego PRL, omówił ochronę zabytków w ramach działalności służby konserwacji zabytków, natomiast mgr J. P. P r u s z y ń s k i z Instytutu Historii Sztuki poruszył najważniejsze aspekty, jakie rysują się aktualnie w związku z narastającym zagrożeniem dzieł sztuki. Zagadnienie odpowiedniego zabezpieczenia obiektów mieszczących dzieła sztuki, zarówno przed pożarem jak i włamaniem, omówił płk. B. M i c h a ł a k, naczelnik Wydziału Biura Kryminalnego przy KG MO.

## 2. Wykłady otwarte

Oprócz odczytów i referatów w ramach sympozjów i sesji naukowych Akademia organizowała wykłady otwarte, mające na celu zorientowanie społeczeństwa Warszawy w kierunkach rozwoju życia i myśli współczesnego Kościoła. Tego typu wykłady są organizowane już od kilku lat. Tegoroczny cykl prelekcji (23 IV — 29 V) nosił wspólny tytuł: *Rok święty: odnowa i pojednanie*. Wykłady odbywały się w kościele garnizonowym przy ul. Długiej i były powtarzane w kościele Wszystkich Świętych w Warszawie. Jako

pierwszy wystąpił ks. prof. dr hab. St. Grzybek z prelekcją na temat *Idea biblijna roku jubileuszowego*. W dalszej kolejności wystąpili: ks. doc. dr hab. M. Banaszek — *Jubileusze w historii Kościoła*; ks. dr E. Salij — *Idee teologiczne Roku Świętego*; ks. dr T. Sikorski — *Aspekty moralne odnowy i pojednania*; ks. dr H. Muszyński — *Odnowa człowieka w Piśmie św*; ks. dr St. Czerwik — *Liturgia jako realizacja idei Roku Świętego*. Wykłady cieszyły się dużą frekwencją i zostały przyjęte zyczliwie przez społeczeństwo stolicy.

### 3. Nominacje, habilitacje i doktoraty

W dniu 6 VI 1974 Rada Państwa mianowała profesorem zwyczajnym Rektora ATK, ks. prof. dr hab. Jana Stępnia oraz ks. prof. dr hab. Ryszarda Paciorckiego, zaś profesorem nadzwyczajnym ks. bpa doc. dr hab. Wincentego Urbana. Nominacje na docentów otrzymali: ks. dr hab. M. Banaszak i ks. dr hab. F. Zapłata.

Na Wydziale Teologicznym stopień doktora uzyskali: 27 III — ks. mgr Czesław Tomczyk (*Diecezja częstochowska w latach okupacji hitlerowskiej 1939—1945*. Promotor: ks. prof. dr hab. E. H. Wyczawski), 14 V — ks. mgr Władysław Kowala (Obrzędy afrykańskich kultów synkretycznych. Promotor: ks. doc. dr hab. F. Zapłata), 4 VI — mgr K. Przybylska (*Muzyka religijna w polskich drukach i dyskografii w latach 1945—1973 jako jeden z aspektów polskiej kultury muzycznej*. Promotor: ks. doc. dr hab. J. Pikulik), ks. mgr J. Mrówczyński (*Ksiądz Walerian Kalinka — życie i działalność*. Promotor: ks. prof. dr hab. E. H. Wyczański), 28 VI — ks. mgr B. Widła (*Sens i miejsce przepowiadania w apostołacie hierarchicznym według doktryny św. Pawła*. Promotor: ks. prof. dr hab. J. Stępień) i s. mgr K. Kulazińska (*Postulowana rola kobiety w Kościele współczesnym w oparciu o listy św. Pawła i praktykę Kościoła pierwotnego*. Promotor: ks. prof. dr hab. J. Stępień).

Rada Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej nadała w dniu 20 IV stopień doktora ks. mgr. St. Charchutowi na podstawie pracy pt. *Poglądy etyczne w ujęciu Wł. Biegańskiego*, pisanej pod kierunkiem ks. prof. dr hab. T. Ślipki.

Na Wydziale Prawa Kanonicznego przeprowadzono przewody habilitacyjne: 21 II — ks. dr Mariana Fąki i ks. dr Mariana Pastuski.

## 4. Występy Chóru Akademickiego ATK

Bardzo ożywioną działalność na polu kulturalnym prowadzi Chór Akademicki Akademii Teologii Katolickiej, kierowany przez ks. dr Zbigniewa Piaseckiego i drugiego dyrygenta Andrzeja Filabera, a także przy pomocy prezesa Henryka Podolskiego. Chór Akademicki na przestrzeni swojej sześćioletniej działalności zyskał dużą popularność i posiada na swoim koncie poważne osiągnięcia. Dowodem tych osiągnięć jest otrzymane przezeń zaproszenie do wzięcia w dniach 17—21 IV 1974 udziału w XIV *Rassegna Internazionale di Cappelle Musicali* w Loreto (Włochy). W festiwalu oprócz Chóru ATK wzięło udział 15 zespołów z różnych krajów europejskich. Zespoły prezentowały muzykę religijną i folklorystyczną. Chór podczas festiwalu wykonał: Anonimus — *Gaude Mater Polonia*, Z. Kodaly — *Veni Emmanuel*, J. F. Händel — *Fuga* z orat. *Samson* i *Oto ten* z orat. *Mesjasz*, M. Górnólk — *Psalm Radujcie się*, C. Franck — *Panis angelicus*, *Salve Regina* (greg.), T. L. Vittoria — *O vos omnes*, A. Bruckner — *Locus iste*. Ponadto uczestnicy festiwalu, jak też i licznie zgromadzona publiczność, mieli okazję wysłuchać w wykonaniu naszego zespołu wiązanek pieśni z repertuaru *Mazowsza*. Występy Chóru przyjęte zostały z wielkim aplauzem a jednocześnie były okazją do prezentacji Uczelni.

Chór Akademicki ATK zorganizował dla wszystkich uczestników festiwalu uroczystość na cmentarzu żołnierzy polskich w Loreto. Podczas tej żałobnej uroczystości mającej na celu oddanie hołdu poległym podczas drugiej wojny światowej, zespół ATK złożył wieniec z biało-czerwonych kwiatów. Wszystkie zespoły kolejno wykonały utwory odpowiednie na tę uroczystość, która transmitowana była przez radio i telewizję włoską. Według nieoficjalnej klasyfikacji, bo tylko taka istniała, chór z Warszawy uplasował się w ścisłej czołówce zespołów biorących udział w festiwalu.

W dniu 24 IV Chór Akademicki ATK uczestniczył w publicznej audiencji papieża Pawła VI. Podczas tej audiencji, po prezentacji zespołu papieżowi, Chór wykonał *Gaude Mater Polonia*. Papież pozdrowił zespół w języku polskim. Po skończeniu audiencji Paweł VI podszedł do członków Chóru i zamienił z nimi kilka słów.

Przy okazji pobytu na festiwalu zespół odbył *tournée* artystyczne (było to już drugie po koncertach na terenie Niemieckiej Republiki Demokratycznej w 1972 r.), dając koncerty w takich miastach jak: Rzym, Florencja, San Benedetto, Montebeluna (Włochy), Innsbruck, Salzburg (Austria), Erfurt, Berlin (Niemiecka Republika

Demokratyczna). W czasie całej podróży zespół wystąpił 15-krotnie, nawiązując kontakty, które w przyszłości z pewnością pozwolą na dalsze wojaże po estradach europejskich.

*Henryk Czesław Podolski*